

Karta pracy

Ćw. 2

Ćwiczenia artykulacyjne przygotowujące narządy mowy do wywołania głoski /r/

Polecenie: Wykonaj ćwiczenia.

Podstawowe ćwiczenia oddechowe:

- wdech nosem, wydech ustami;
- wydychanie powietrza przez lekko napięte, zaokrąglone wargi;
- gwizdanie;
- dmuchanie na piórka, papierowe kulki, kartkę papieru itp.;
- wydech długi, spokojny, zakończony krótkim, mocnym dmuchnięciem;
- kierowanie strumienia wydychanego powietrza na czubek uniesionego przodu języka;
- przedłużona realizacja głosek /sz/, /ż/ – naśladowanie odgłosów wiatru, morza, odkurzacza itp.;
- wymawianie głosek /cz/ i /dź/ z przedłużeniem, utrzymując język w górze.

Podstawowe ćwiczenia usprawniające wargi:

- nadymanie policzków przy wargach napiętych, zwartych, z uwolnieniem powietrza lub jego zatrzymaniem na kilka sekund i powolnym wypuszczaniem, przepychaniem powietrza z policzka do policzka itp.;
- wciąganie policzków do buzi przy złączonych wargach (tworzących „dzióbek”);
- szerokie rozwieranie i zaciskanie warg przy złączonych zębach;
- rozciąganie i zaokrąglanie warg bez otwierania buzi;
- cmokanie wargami przy różnym ich układzie (wysunięte, zaokrąglone, lekko spłaszczone itp.);
- hiperpoprawne wymawianie samogłosek ustnych z otwartymi szczękami oraz złączonymi zębami;
- robienie „dzióbka” wargami, a następnie poruszanie nim na boki, kręcenie kółeczek w obydwie strony (zęby złączone);
- zakładanie wargi dolnej na górną i odwrotnie;
- parskanie wargami.

Podstawowe ćwiczenia języka:

- wysuwanie wąskiego i szerokiego języka, poruszanie nim na boki, w górę i na dół;
- naprzemienne wysuwanie języka wąskiego i szerokiego;

- oblizywanie warg, szczególnie wargi górnej;
- unoszenie języka do zębów, wargi górnej, wałka dziąsłowego;
- liczenie górnych zębów czubkiem języka;
- masowanie czubkiem języka wargi górnej, zębów, podniebienia;
- rysowanie czubkiem języka wzorów, kształtów, liter na podniebieniu;
- żucie, przygryzanie języka wargami;
- przeciskanie szerokiego języka przez złączone i lekko zaciśnięte zęby;
- naśladowanie ssania cukierka czubkiem języka (na wałku dziąsłowym);
- naśladowanie odgłosu kopyt konia (kląskanie językiem);
- stukanie czubkiem języka o wałek dziąsłowy;
- wielokrotne, bezgłośnie wypowiedzianie sylaby /la/;
- dmuchanie na czubek uniesionego języka (na wałeczek dziąsłowy);
- nadawanie językowi kształtu „łyżki” (środek języka wklęsły, boki i przód – uniesione);
- wymawianie głosek /ttttt/, /dddddd/, /tdtdtdtd/ z przesunięciem przodu języka na wałek dziąsłowy;
- szybkie wypowiedzianie połączeń sylabowych głosek /t/, /d/, /n/, /l/ (np. tedetedoteda, tedeledede, nodotolo itp.);
- zdmuchiwanie skrawka papieru umieszczonego na czubku języka (po oparciu go na wałku dziąsłowym);
- unoszenie szerokiego języka, tak aby boki dotykały górnych zębów trzonowych, a czubek wałka dziąsłowego – wydychanie powietrza.